

Uchwała Nr XXI/123/20
Rady Powiatu we Włodawie
z dnia 29 maja 2020 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Włodawskim na lata 2020-2022”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3a, art. 32 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. tekst jednolity 2020 r. poz. 920) oraz art. 180 pkt. 1 oraz art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.) Rada Powiatu we Włodawie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Włodawskim na lata 2020-2022”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu we Włodawie

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Romuald Pryll

Załącznik do Uchwały Nr XXI/123/20
Rady Powiatu we Włodawie
z dnia 29 maja 2020r.

Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Włodawskim na lata 2020 - 2022

Włodawa, 2020

Spis treści

WSTĘP.....	4
PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	5
WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ PRZEZ ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ	6
Zadania gminy	6
Zadania powiatu	6
SYSTEM I FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ	9
DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	10
Rodzinna piecza zastępcza:	10
Instytucjonalna piecza zastępcza:	13
Osoby usamodzielniane:	15
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE POMOCY RODZINIE.....	15
CELE PROGRAMU	18
Cel I:.....	18
<i>Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo- wychowawczej oraz przeciwdziałanie ich dysfunkcjonalności...</i>	18
Cel II:.....	19
<i>Rozwój i wsparcie rodzinnych formy pieczy zastępczej</i>	19
Cel III:.....	23
<i>Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej</i>	23
Cel IV:.....	25
<i>Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej</i>	25
Cel V:.....	26
<i>Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu włodawskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej</i>	26
SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	27
ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	28
SPOSÓB MONITOROWANIA	29
Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu w zakresie wspierania rodziny:	30
Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej:	30

WSTĘP

Na każdym etapie rozwoju dziecka to rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowawczym. Z tego powodu wsparcie rodziny powinno być jednym z priorytetów, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Zapisy dotyczące ochrony rodzicielstwa i rodziny zawarte są w szeregu dokumentów, m. in. w art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa z dnia 09.06.2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.) - zwana dalej ustawą, określa między innymi zadania administracji publicznej, samorządów szczebla gminnego i powiatowego.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest zadaniem gminy. Prowadzone jest w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (art. 8 ustawy). Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła organizację tego zadania (art. 10 ustawy).

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców sprawowana jest piecza zastępcza. Pieczę zastępczą organizuje powiat (art. 32 ustawy).

Zgodnie z art. 180 pkt 1, jednym z zadań własnych powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Włodawskim na lata 2020-2022 będzie kontynuował działania profilaktyczne, wspomagające i wspierające rodzinę biologiczną dziecka, rozwijające i wspierające rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także utrzymujące poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu. Program jest zbieżny z założeniami Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Włodawskim na lata 2011-2021 oraz Programu pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Włodawskim na lata 2011-2021.

W profilaktyce i opiece nad dzieckiem należy uznać, docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast wyręczać rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. W sprawnym systemie prorodzinnym dzieci nie powinny długo pozostawać poza kręgiem rodzinnym. Dlatego należy podjąć pracę z rodzinami biologicznymi, aby ich dzieci pozostające w opiece zastępczej, jak najszybciej mogły powrócić do środowiska rodzinnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie od 1999 roku, to jest od początku swojego istnienia, realizowało działania na rzecz wsparcia i pomocy

rodzinie. Od tego czasu jednostka realizowała zadania powiatu wynikające z ustawy o pomocy społecznej, takie jak m.in. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.

Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Zarządzeniem Starosty Włodawskiego Nr WE.8120.16.2011.EZ z dnia 26.09.2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Włodawskim. Następnie zgodnie z regulaminem organizacyjnym w strukturze PCPR został utworzony zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, składający się obecnie z dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa i pracownika socjalnego.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie są podejmowane i realizowane w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02.04.1997r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.);
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20.11.1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2019 poz. 511 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2019 r. poz. 1507 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2086 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.)

WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ PRZEZ ADMINISTRACJĘ PUBLICZNĄ

Zadania gminy

Zadania gminy mają głównie charakter profilaktyczny i wspierający. Zaliczają się do nich między innymi:

- Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- Wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmuje się wyłącznie pracą z rodziną.
- Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
- Gminy są odpowiedzialne również za prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zadania powiatu

Zgodnie z ustawą (art.32) powiat jest odpowiedzialny za zorganizowanie pieczy zastępczej.

Ponadto ustawą z dn. 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2014r. poz. 1188), która weszła w życie w dniu 19 września 2014 roku nałożono na zarząd powiatu obowiązek sprawowania kontroli nad pieczą zastępczą. W myśl art. 38b ust. 1 znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zarząd powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zarząd powiatu może (art.38b ust. 2 ustawy) upoważnić w formie pisemnej do sprawowania kontroli, o której mowa w art. 38b ust. 1 członka zarządu powiatu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu. Osobami kontrolującymi nie mogą być pracownicy kontrolowanych jednostek oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Przy przeprowadzaniu postępowania kontrolnego zarząd powiatu może korzystać z pomocy osób posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu przedmiotu kontroli.

Na terenie powiatu włodawskiego organem bezpośrednio odpowiedzialnym za system rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie. Zarządzeniem Starosty Włodawskiego Nr WE.8120.16.2011.EZ z dn.

26.09.2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Odpowiada za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnienie wymagającym tego dzieciom z terenu powiatu opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych oraz wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych. Pokrywa koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu, w tym remonty i inwestycje w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na swoim terenie. Ponadto powiat finansuje wszystkie przewidziane przepisami prawnymi świadczenia, związane z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze. Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne. Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów, dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Organizator zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który może mieć pod swoją opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Do jego zadań należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

SYSTEM I FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Dzieci z rodzin wymagających szczególnej pomocy

w ramach obowiązujących przepisów prawnych mogą być umieszczane poza rodziną. Działania te uruchamiane są na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego, który decyduje o umieszczeniu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Rodzina piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub w rodzinnym domu dziecka.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r. ż. Również, w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i pozbawionej władzy rodzicielskiej.

Do głównych form rodzinnej pieczy zastępczej należą:

- Rodzina zastępcza:
 - Spokrewniona - tworzona przez małżonków lub osobę będącą wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
 - Niezawodowa - tworzona przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim niebędącą wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.
 - Zawodowa, w tym również zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
- Rodzinny dom dziecka.
Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:
 - Placówki opiekuńczo-wychowawczej.
 - Regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.
 - Interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Rodzina piecza zastępcza:

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) Rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona
 - b) niezawodowa
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe, na zasadach określonych w art. 73-75 ustawy. W czasie funkcjonowania Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Włodawskim na lata 2017-2019, nie zgłosiła się rodzina wyrażająca chęć pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym – w dalszej prognozie są zapotrzebowane środki na ten cel.

Zdecydowaną większość rodzin na terenie powiatu włodawskiego stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, rodzeństwo. Następną grupą są rodziny zastępcze niezawodowe najczęściej jest to dalsza rodzina dziecka (ciocie, stryjkowie).

Na dzień dzisiejszy w powiecie włodawskim funkcjonuje 8 niezawodowych rodzin zastępczych, które posiadają co najmniej 3 – letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza. Wśród tej grupy rodzin są osoby, których wiek oraz stan zdrowia nie pozwala na to by pełnić funkcję zawodowej rodziny zastępczej, ponadto w 3 rodzinach opieka sprawowana jest dla pełnoletnich wychowanków, więc nie jest zasadnym przekwalifikowanie tych rodzin na rodziny zawodowe.

Analizując sytuację powyższych rodzin zgodnie z wyżej wymienioną ustawą stwierdzono, że tylko jedna niezawodowa rodzina zastępcza w 2020r. spełni wszystkie warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej (art. 42 ustawy). Rodzina ta zadeklarowała chęć przekwalifikowania jej na zawodową rodzinę zastępczą po upływie wymaganego okresu. Rodzina ta ma obecnie pod opieką troje dzieci pochodzących z powiatu giżyckiego.

W okresie funkcjonowania programu rozwoju pieczy zastępczej nie utworzono rodziny zastępczej zawodowej, która pełniłaby funkcję pogotowia rodzinnego. Z analiz dokumentacji tutejszego Centrum wynika, że w okresie od 2017 do 2019 r. żadne dziecko z naszego powiatu nie przebywało w pogotowiu rodzinnym, pozostałe dzieci umieszczane były w rodzinnym domu dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Łącznie w okresie ostatnich trzech lat troje dzieci w wieku od 7 miesiąca do 5 lat było kierowanych do pieczy zastępczej innej niż rodzina spokrewniona. Obecnie nie jest zasadnym prowadzenie kwalifikacji na zawodową rodzinę zastępczą pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie włodawskim w 2017r.

Stan na dzień		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe, w tym:			Razem
				rodzina zastępcza zawodowa	rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	
31.12.2017r.	Liczba rodzin zastępczych	25	15	1*	0	0	41
	Liczba dzieci w nich przebywających	35	21	4*	0	0	60

Źródło: PCPR Włodawa

* rodzina zastępcza niezawodowa, która zamieszkuje na terenie powiatu włodawskiego, przekształcona została na rodzinę zastępczą zawodową; dzieci przebywające w tej rodzinie pochodzą z powiatu chełmskiego, który ponosi koszty ich utrzymania.

Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie włodawskim w 2018r.

Stan na dzień		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe, w tym:			Razem
				rodzina zastępcza zawodowa	rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	
31.12.2018r.	Liczba rodzin zastępczych	20	16	1*	0	0	37
	Liczba dzieci w nich przebywających	27	23	4*	0	0	54

Źródło: PCPR Włodawa

* rodzina zastępcza niezawodowa, która zamieszkuje na terenie powiatu włodawskiego, przekształcona została na rodzinę zastępczą zawodową; dzieci przebywające w tej rodzinie pochodzą z powiatu chełmskiego, który ponosi koszty ich utrzymania.

Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie włodawskim w 2019r.

Stan na dzień 31.12.2019r.		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe, w tym:			Razem
				rodzina zastępcza zawodowa	rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	
	Liczba rodzin zastępczych	22	16	1*	0	0	39
	Liczba dzieci w nich przebywających	31	23	4*	0	0	58

Źródło: PCPR Włodawa

* rodzina zastępcza niezawodowa, która zamieszkuje na terenie powiatu włodawskiego, przekształcona została na rodzinę zastępczą zawodową; dzieci przebywające w tej rodzinie pochodzą z powiatu chełmskiego, który ponosi koszty ich utrzymania.

Jak wynika z dokumentacji PCPR we Włodawie, w 2017 r., zgodnie z postanowieniami Sądu, utworzono 6 rodzin zastępczych, w tym: 3 spokrewnione z dzieckiem dla 3 dzieci, 3 niezawodowe dla 4 dzieci. Natomiast w 2018 r. utworzone zostały 3 nowe rodziny zastępcze, tj. 3 rodziny zastępcze niezawodowe dla 5 dzieci. W 2019 r. powstało 5 nowych rodzin zastępczych - w tym 3 rodziny spokrewnione, w których umieszczono 5 dzieci oraz 2 rodziny niezawodowe dla 2 dzieci.

Instytucjonalna piecza zastępcza:

Na terenie Powiatu włodawskiego funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza. Zgodnie z decyzją z dnia 21 sierpnia 2012r. Wojewoda Lubelski wydał Powiatowi Włodawskiemu zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego i interwencyjnego z siedzibą we Włodawie przy ul. Sztabowej 2a, na czas nieokreślony z 14 miejscami dla wychowanków.

W roku 2018 Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Włodawie rozszerzyła swoją działalność o typ specjalistyczno-terapeutyczny, co jest zgodne z uchwałą Nr XXXIV/207/17 Rady Powiatu we Włodawie z dnia 27 września 2017r. w sprawie zmian w Statucie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej we Włodawie ogłoszona

w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 28 listopada 2017r., poz. 4674; Uchwałą Nr 227/17 Zarząd Powiatu we Włodawie z dnia 18 grudnia 2017r. zmienił również regulamin organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej we Włodawie.

W związku z powyższym Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Włodawie prowadzona jest w trzech formach: jako placówka typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego. Wprowadzono również podział miejsc: 11 miejsc socjalizacyjnych, 1 miejsce interwencyjne, 2 miejsca specjalistyczno-terapeutyczne przy czym proporcje mogą ulec zmianie, gdy konieczne będzie zapewnienie natychmiastowej opieki dziecku.

Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza we Włodawie realizuje następujące zadania:

1. Zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, przede wszystkim emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne.
2. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku.
3. Umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.
4. Podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny.
5. Zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych.
6. Obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi.
7. Zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.
8. Sprawuje doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej.
9. Przyjmuje dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki.
10. Sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalnych terapii, wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.
11. Obowiązana jest przyjąć dziecko w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie realizuje postanowienia Sądu o umieszczaniu małoletnich w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. W tym zakresie uzgadnia z Dyrektorem Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej miejsce dla dziecka i wydaje skierowanie oraz kompletuje niezbędną dokumentację. W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce oraz zgodnie z postanowieniem Sądu odnośnie zmiany placówki małoletniemu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto bada sytuację socjalno - bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych i ustala im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

Na dzień 31.12.2019r. w naszej placówce przebywało łącznie 14 dzieci, w tym 6 małoletnich pochodzących z powiatu włodawskiego oraz 8 z innych powiatów.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

Osoby usamodzielniane:

Głównym problemem osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w samodzielnym pozyskaniu lokalu mieszkalnego. Innymi czynnikami utrudniającymi realizację programów usamodzielniania jest często spotykana u wychowanków niechęć do działania, dokonywania zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Z tego powodu celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielniania, tak, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiając młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE POMOCY RODZINIE

W Powiecie Włodawskim funkcjonują następujące instytucje, których działanie związane jest z wspieraniem rodziny naturalnej i rodzinnej pieczy zastępczej:

Tabela 4. Zasoby instytucjonalne w zakresie pomocy rodzinie.

<i>Nazwa instytucji, placówki, organizacji pozarządowej</i>	<i>Działalność instytucji, placówek i organizacji pozarządowych świadczących pomoc dziecku i rodzinie</i>
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie	Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formach instytucjonalnych, wsparcia dziennego i opieki rodzinnej. Praca z rodzinami biologicznymi pod kątem powrotu dzieci. Ocena funkcjonowania rodzin zastępczych.
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna we Włodawie	Poradnictwo rodzinne, zawodowe, psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej we Włodawie, która obejmuje swoim działaniem 8 gmin: Włodawa, Urszulin, Hańsk, Wiryki, Stary Brus, Wola Uhruska, Hanna, miasto Włodawa
Ośrodek Szkolno-Wychowawczy we Włodawie, Szkoła Przystosowująca do pracy	Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej, przystosowujące do pracy dla dzieci z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej do kształcenia specjalnego
Ośrodki Pomocy Społecznej: 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 7 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej	Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych na terenie podległej gminy
Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Przystań” będący Środowiskowym Domem Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi we Włodawie	Dzienna forma pomocy osobom chorym psychicznie i ich rodzinom
Sąd Rejonowy we Włodawie III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Postępowania sądowe w sprawach rodzinnych i nieletnich, pozbawianie i ograniczanie władzy rodzicielskiej, ustalanie sytuacji prawnej dziecka
Ośrodek Kuratorski Nr 1 we Włodawie przy Sądzie Rejonowym we Włodawie	Działalność profilaktyczna, opiekuńczo – wychowawcza, resocjalizacyjno – terapeutyczna dla nieletnich
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło” we Włodawie	Wsparcie w zabezpieczeniu potrzeb osób niepełnosprawnych intelektualnie z terenu powiatu włodawskiego

<i>Nazwa instytucji, placówki, organizacji pozarządowej</i>	<i>Działalność instytucji, placówek i organizacji pozarządowych świadczących pomoc dziecku i rodzinie</i>
Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego we Włodawie, prowadzony na zlecenie powiatu przez Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych i Poszkodowanych działające przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym we Włodawie	Pomoc ofiarom przemocy domowej; sesje terapeutyczne i psychoedukacyjne, poradnictwo prawne. Okresowa opieka całodobowa
Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego we Włodawie	Instytucjonalna piecza zastępcza nad dziećmi pozbawionymi właściwej opieki rodziców biologicznych
Dom Pomocy Społecznej „Senior” w Różance	Opieka całodobowa nad osobami w podeszły wieku, przewlekle somatycznie chorymi
Warsztat Terapii Zajęciowej we Włodawie	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
Dzienne formy wsparcia we Włodawie	Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych oraz punktów informacyjnych
Caritas diecezji Siedleckiej oraz parafie z terenu powiatu	Pomoc zwłaszcza w okresie wakacji i ferii w organizowaniu wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu we Włodawie	Organizowanie akcji charytatywnych, debat, wieczorków integracyjnych, zbiórek rzeczowych i pieniężnych, zgodnie z przeprowadzonym wcześniej rozeznaniem potrzeb w otoczeniu, pisanie i realizowanie projektów grantowych, które są odpowiedzią na potrzeby młodzieży i środowiska lokalnego.
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Przyjaciele Kamyka” we Włodawie	Wspomaganie pracy placówek opiekuńczo-wychowawczych, zwłaszcza włodawskiej, pomoc społeczna, prawna i opieka nad dziećmi i ich rodzinami w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych dzieci, działalność charytatywna, pomoc niepełnosprawnym itp.

Nazwa instytucji, placówki, organizacji pozarządowej	Działalność instytucji, placówek i organizacji pozarządowych świadczących pomoc dziecku i rodzinie
Stowarzyszenie Pomocy Samotnym Matkom „Nadzieja” we Włodawie oraz BANK WYPRAWEK, które prowadzi stowarzyszenie	Niesienie pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz szybkie udzielanie wsparcia w radzeniu sobie z aktualnym kryzysem i trudnościami a także podniesienie motywacji do pozytywnych zmian, pomoc osobom znajdującym się w kryzysie z powodu nieplanowanego, wczesnego macierzyństwa oraz osobom dotkniętym przemocą domową, porady psychologiczne, pedagogiczne, administracyjno-prawne.
Stowarzyszenie „Lepsze Jutro” we Włodawie	Stowarzyszenie "Lepsze Jutro" powstało po to aby pomagać dzieciom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom. Organizowane są wycieczki dla dzieci i rodziców. Istnieje możliwość pomocy dla dzieci w postaci rehabilitacji, hipoterapii, sensoplastyki, terapii ręki.

CELE PROGRAMU

Cel I:

Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz przeciwdziałanie ich dysfunkcyjności.

W celu pierwszym podstawowym zadaniem jest profilaktyka, czyli zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do zastępczych form opieki. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że w pierwszej kolejności potrzeby wsparcia wymagają rodziny naturalne na etapie, gdy problemy się rozpoczynają. Pomoc dla tych rodzin często przychodzi za późno, wtedy, gdy jest już głęboki kryzys w rodzinie. Najczęściej wówczas zachodzi potrzeba zabrania dzieci z rodziny. W obszarze tym szczególnie nacisk należy położyć na profesjonalną, systemową pracę z rodziną dysfunkcyjną, w kryzysie, wypełniającą swoje obowiązki rodzicielskie w nieprawidłowy sposób, w jej środowisku naturalnym. Działania wspomagające i wspierające rodzinę pozwolą na wzmocnienie jej podstawowych funkcji oraz zminimalizują jej dysfunkcje, a tym samym ograniczą wzrost liczby orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Wzmocnienie rodziny, jako pierwszego ogniwa systemu opieki nad rodziną i dzieckiem poprzez środowiskowe, wielozakresowe wsparcie w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych, jest zadaniem priorytetowym.

Tabela 5. Działania na rzecz rodzin zagrożonych odebraniem dziecka, niewydolnych w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodzin zagrożonych.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny w środowisku poprzez m.in. poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, placówce wielofunkcyjnej, świetlicach socjoterapeutycznych i innych placówkach wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie powiatu, a także prowadzenie zajęć w szkołach przygotowujących do życia w rodzinie oraz wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne	2020 r. - 2022 r.	OPS-y, Kuratorzy, PCPR, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza we Włodawie, placówki oświatowe	Lokalne instytucje i organizacje
2	Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności poprzez audycje, ulotki, artykuły w: prasie, radiu, telewizji, Internecie, a także organizowanie imprez rodzinnych, konferencji itp.	2020 r. - 2022 r.	Lokalne instytucje i organizacje	

Cel II:

Rozwój i wsparcie rodzinnych formy pieczy zastępczej

W celu drugim założono pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze oraz objęcie ich specjalistycznymi szkoleniami oraz wsparciem. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej winno być ostatecznością i działaniu temu ma towarzyszyć przyjęcie zasady zapewnienia dziecku najlepszych warunków rozwojowych, które mogą zagwarantować rodziny zastępcze.

Tabela 6. Działania na rzecz rozwoju i wsparcia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy	Realizacja 2017-2019
1.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	2020r.-2022r.	PCPR	OPS	Na stronie internetowej Centrum prowadzono akcję pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Rozpowszechniane wiedzy na temat warunków bycia rodziną zastępczą przez pracowników PCPR-u
2.	Tworzenie niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, finansowanie wynagrodzeń i doposażenie w niezbędny sprzęt nowopowstałych rodzin	Po zgłoszeniu się kandydatów, prowadzona będzie weryfikacja tych rodzin i kierowanie na szkolenie	PCPR		Powstało 8 niezawodowych rodzin zastępczych; z czego 6 rodzin ukończyły wymagane szkolenia, 2 rodziny są w trakcie szkoleń

Lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy	Realizacja 2017-2019
3.	<p>Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, dofinansowywanie zajęć pozalekcyjnych dla wychowanków, organizacja zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym oraz profilaktycznym, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej</p>	2020r.-2022r.	PCPR	Specjalistyczne firmy szkoleniowe	<p>Rodziny zastępcze korzystały w miarę potrzeb ze specjalistycznego wsparcia.</p> <p>10 rodzin zastępczych skorzystało ze szkoleń na platformie e-learningowej w zakresie podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych</p>
4.	<p>Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego</p>	Na bieżąco	PCPR Starostwo Powiatowe		<p>12 rodz. zast. korzystało z pomocy prawnej radcy prawnego zatrudnionego w PCPR.</p>

Lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy	Realizacja 2017-2019
5.	Środki finansowe na utrzymanie oraz ponoszone koszty z tytułu użytkowania lokalu mieszkalnego zajmowanego przez rodziny zastępcze zawodowe przewidziane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2020r.-2022r.	PCPR, Starostwo Powiatowe		żadna rodzina zast. nie objęta była wsparciem finansowym z tytułu użytkowania lokalu mieszkalnego
6.	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z przepisami ww. ustawy	Zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR, Starostwo Powiatowe		nie zatrudniono
7.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	Zgodnie z potrzebami rodzin	PCPR	Organizacje pozarządowe Centrum Wolontariatu	3 rodziny zastępcze korzystały z pomocy wolontariuszy
8.	Tworzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz wspieranie ich poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń, a także dofinansowywanie wyposażenia w niezbędny sprzęt oraz dofinansowywanie zajęć pozalekcyjnych dla wychowanków	Zgodnie ze zgłoszeniami kandydatów	PCPR		nie utworzono

Lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy	Realizacja 2017-2019
9.	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup	Na bieżąco, w terminach dostosowanych do potrzeb rodzin	PCPR		15 rodzin zastępczych korzystało z grup wsparcia organizowanych na terenie tutejszego Centrum
10.	Udzielanie wsparcia rodzinom	Zgodnie z potrzebami	PCPR		na bieżąco
11.	Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Zgodnie z obowiązującymi przepisami	PCPR		2 koordynatorów
12.	Wyznaczenie następującego maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych: 1) w 2020 r. – 1 rodzina 2) w 2021 r. – 1 rodzina 3) w 2022 r. – 1 rodzina	2020r.-2022r.	PCPR		w kontynuacji jest 1 zawodowa rodzina zastępcza, prowadzenie merytoryczne prowadzi powiat włodawski natomiast finansowanie prowadzi powiat chełmski
13.	Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej oraz innych podmiotów	2020r.-2022r.	PCPR		koordynatorzy brali udział w szkoleniach

Cel III:

Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

W przypadku dzieci pozostających w rodzinnej opiece zastępczej należy podejmować pracę z rodzicami biologicznymi tak, aby dzieci jak najszybciej mogły powrócić do środowiska rodzinnego. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest otwarcie się zarówno rodziców, jak i dzieci na działania pomocowe (czyli gotowość przyjęcia pomocy), wytrwałość w dążeniu do celu, a co najważniejsze – motywacja do działania, której fundamentem powinna być wizja rodziny

zintegrowanej, harmonijnej, w której zarówno rodzice, jak i dzieci znajdują oparcie i chęć do działania.

Tabela 7. Działania na rzecz rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – indywidualne konsultacje, pomoc prawna	dostosowany do zgłaszanych potrzeb rodzin	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR, psycholog	Lokalne instytucje i organizacje
2	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – możliwość organizowania zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	dostosowany do zgłaszanych potrzeb rodzin	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR, psycholog	Lokalne instytucje i organizacje

Tabela 8. Liczba dzieci, które opuściły rodziny zastępcze w powiecie włodawskim w latach 2017, 2018 i 2019.

Rok	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych	0	0	0
Liczba dzieci, które trafiły do rodzin adopcyjnych	0	1	0

Źródło: PCPR Włodawa

Tabela 9. Liczba dzieci, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą z powiatu włodawskiego w latach 2017, 2018 i 2019.

Rok	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych	0	2	0
Liczba dzieci, które trafiły do rodzin adopcyjnych	0	0	2

Źródło: PCPR Włodawa

Cel IV:

Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osoby usamodzielniające się w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) zazwyczaj nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin biologicznych. Dlatego też ważnym zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie jest wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Działania te, w zależności od potrzeb osoby usamodzielnianej, powinny również polegać na aktywizowaniu jej do uczestnictwa w życiu społecznym czy też w podejmowaniu działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.

Tabela 10. Działania na rzecz wsparcia procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy	zgodnie z programem usamodzielnienia	PCPR, samorządy gmin	Lokalne instytucje i organizacje
2	Wspieranie finansowe i rzeczowe	zgodnie z programem usamodzielnienia	PCPR	Starostwo Powiatowe
3	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki	2020r.-2022r.	PCPR	Opiekun usamodzielnienia

	i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych			
4	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym	2020r.-2022r.	PCPR	organizacje pozarządowe
5	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	zgodnie z programem usamodzielnienia	PCPR, PUP	Lokalne instytucje i organizacje

Cel V:

Utrzymanie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu włodawskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Tabela 11. Działania na rzecz utrzymania poziomu świadczonych usług na terenie powiatu włodawskiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Utrzymanie na obecnym poziomie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej we Włodawie	2020 r. -2022 r.	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza we Włodawie	powiat włodawski
2	Wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej i przygotowanie do samodzielnego życia	zgodnie z programem usamodzielnienia	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza we Włodawie	PCPR
3	Poszerzenie współpracy z instytucjami, organizacjami oraz praca z rodzicami biologicznymi w celu zminimalizowania liczby dzieci poniżej 10 r. ż umieszczanych i umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	na bieżąco	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza we Włodawie	PCPR, Sąd, Kuratela Sądowa, Policja, OPS-y,

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
4	Rozwój wolontariatu na rzecz dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	według potrzeb	Centrum Wolontariatu, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza we Włodawie	Organizacje pozarządowe

SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Oczekiwane efekty z zakresu organizacji opieki psychologicznej, prawnej, socjalnej, edukacyjnej. Należy oczekiwać następujących efektów podjętych w/w działań takich jak:

- utworzenie sieci placówek wsparcia dziennego,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego,
- utworzenie zawodowych oraz niezawodowych rodzin zastępczych,
- utworzenie placówek rodzinnych i socjalizacyjnych dla dzieci pozbawionych właściwej opieki,
- pozyskanie i przeszkolenie kandydatów na przyszłych opiekunów zastępczych,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez placówkę,
- lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, nabycie i wykształcenie odpowiednich umiejętności, które pomogą wychowankom placówki prowadzić samodzielne życie po osiągnięciu pełnoletności,
- podniesienie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży przebywających w zastępczych formach opieki,
- wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie opieki zastępczej,
- stworzenie systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych,
- pozyskanie do współpracy wolontariuszy,
- zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
- wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
- zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.

- zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
- zatrudnienie koordynatorów celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu włodawskiego.
- zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
- wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.
- zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.
- utworzenie w przyszłości kolejnej placówki opiekuńczo - wychowawczej

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Program będzie finansowany z:

1. Budżetu Powiatu w ramach środków przyjętych w planie finansowym dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie,
2. Dotacji z budżetu Państwa otrzymanych w wyniku aplikowania w konkursach ogłaszanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.
3. Środków uzyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ponadto, zgodnie z art. 191 ustawy, w przypadku dzieci umieszczonych postanowieniem sądu w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
2. 30% - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
3. 50% - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia na terenie powiatu włodawskiego dziecka pochodzącego z innego powiatu, powiat włodawski zawiera z powiatem pochodzenia dziecka porozumienie co jest zgodnie z art. 191 ustawy.

Kolejnym źródłem finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 193 ustawy, jest ustalanie rodzicom biologicznym miesięcznej opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy, w wysokości:

1) przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka;

2) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W większości przypadków, ze względu na trudną sytuację socjalno – bytową rodziców biologicznych, powiat odstępuje od naliczania odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Jest to zgodne z Uchwałą Rady Powiatu we Włodawie Nr XIII/115/12 z dn. 16 lutego 2012r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

SPOSÓB MONITOROWANIA

Ewaluacja Programu będzie przebiegała poprzez zbieranie, analizę oraz interpretację danych i określi m.in.:

- poziom skuteczności i pożyteczności przyjętego programu w systemie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej
- stopień realizacji założonych celów na poszczególnych etapach programu
- stopień zaangażowania i nakładów zainwestowanych przez poszczególnych realizatorów zadań

Zbiorcze informacje z realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Włodawskim na lata 2020–2022” Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 oraz art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator oraz koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przedłoży staroście i radzie powiatu w formie corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu w zakresie wspierania rodziny:

- liczba zatrudnionych asystentów rodziny
- liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny, liczba dzieci w tych rodzinach
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów na rodziny wspierające
- liczba zawartych umów na utworzenie rodzin wspierających
- liczba dzieci, które powróciły do środowiska z pieczy zastępczej
- liczba placówek wsparcia dziennego
- liczba dzieci, które miały zapewnioną opiekę w placówce wsparcia dziennego
- rodzaj i ilość prowadzonych projektów socjalnych, w ramach których realizowane były działania opisane w niniejszym programie

Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej:

- liczba rodzin objęta opieką koordynatora oraz pracownika socjalnego
- liczba i problematyka przeprowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych
- liczba rodziców zastępczych uczestniczących w grupach wsparcia
- przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej
- liczba rodzin zastępczych
- liczba rodzin pomocowych
- liczba dzieci umieszczonych:
 - w rodzinach zastępczych
 - w placówce opiekuńczo- wychowawczej
- odsetek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wśród wszystkich dzieci objętych pieczą zastępczą
- liczba dzieci:
 - opuszczających rodziny zastępcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej
 - opuszczających placówki opiekuńczo- wychowawcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej
- liczba usamodzielniających się wychowanków:
 - z rodzin zastępczych
 - z placówek

Uzyskane tą drogą informacje pozwolą na ocenienie wartości Programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju Programu.

Program jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.